

Pozměňovací návrh

Vládní návrh zákona o ochraně památkového fondu a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně památkového fondu) (sněmovní tisk 666/0)

předkládá: Mgr. Nina Nováková

V části první Hlavě III. Dílu I. § 21 odst. 1 nově zní:

„(1) Vlastník kulturní památky má právo na příspěvek na úhradu nákladů na zachování hodnot kulturní památky. Česká republika může podporovat prezentaci kulturní památky a jejího kulturního významu.“

Odůvodnění:

Ustanovení čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod stanoví: „Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.“

Prohlášení věci za kulturní památku má povahu nuceného omezení vlastnického práva, jak vyplývá mimo jiné z judikatury Ústavního soudu. Ten například v nálezu sp. zn. I. ÚS 35/94 výslovně hovoří o „omezení vlastníka kulturní památky“. Současně poukazuje na to, že toto omezení je v platném památkovém zákoně kompenzováno poskytnutím příspěvku. Z předpokladu nuceného omezení vlastnického práva vycházel Ústavní soud také v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/98, kde výslovně poukázal na to, že „práva státu omezující vlastníka, jsou mnohdy na hranici ústavnosti“.

Je-li tedy prohlášení věci za kulturní památku nuceným omezením vlastnického práva, nutně může být prováděno pouze za náhradu. Taková náhrada ovšem nemůže být poskytována nenárokovou formou. Má-li být právní úprava ústavně konformní, musí na poskytnutí náhrady (příspěvku) být právní nárok. Vládní návrh zákona je v tomto ohledu nedostatečný, když ponechává na státu a zda jaký příspěvek vlastníkovu poskytne.

Ústavní soud tuto existenci právního nároku na poskytnutí náhrady za omezení vlastnického práva v důsledku prohlášení věci za kulturní památku přímo vyvozuje z čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Dokonce i za současné právní úpravy tento nárok existuje, a to i přes to, že jazyková interpretace zákonného textu tomu nenasvědčuje. Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 35/94 výslovně uvádí, že vlastník kulturní památky se může „odvolat na čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, zjistí-li v případě reálně definovaných konkrétních nákladů neochotu státu přispět na takovou údržbu, jež je v obecném zájmu uchování kulturní památky.“ Současně dodává, že „fakultativní povaha formulací o možnosti poskytnout příspěvek je podřízena generelní úpravě Listiny základních práv a svobod“.

V konečném důsledku by přijetí navrhované právní úpravy znamenalo snížení standardu ochrany práv vlastníků kulturní památky.

Neobstojí ani argument, že v důsledku povinnosti vykládat právní normu ústavně konformním způsobem nakonec budou soudy „dotaci“ vykládat jako nárokovou náhradu. Právní předpis má být napsán tak, aby jeho význam vyložený prostřednictvím standardních metod výkladu (tj. zejména jazykovou metodou výkladu) nebyl protiústavní.

V Praze dne 15. 2. 2017